

89

USTAWA

z dnia 29 marca 1962 r.

o zgromadzeniach.

I. Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Ustawa normuje zwoływanie i odbywanie zgromadzeń.

2. Zgromadzeniem jest wszelkie zgrupowanie osób zwołane w celu wspólnych obrad lub w celu wspólnego zamianowania swego stanowiska w związku z pewnym zadaniem lub zjawiskiem. Zjazdy, wiece, manifestacje, pochody, prelekcje, odczyty, procesje i pielgrzymki są zgromadzeniami.

Art. 2. Prawo zwoływania zgromadzeń przysługuje organizacjom zawodowym, samorządowym, spółdzielczym i innym organizacjom społecznym oraz pełnoletnim obywatelom polskim posiadającym zdolność do czynności prawnych i nie pozbawionym praw publicznych i obywatelskich praw honorowych.

Art. 3. Zgromadzenia organizowane przez organy władzy i administracji państwowej (instytucje państwowe) oraz organizacje polityczne i związki zawodowe nie podlegają przepisom ustawy.

Art. 4. 1. Spod przepisów ustawy, z wyjątkiem postanowień art. 17 ust. 2, wyłączone są również:

1) zgromadzenia organizowane przez jednostki gospodarki uspołecznionej w wykonaniu ich działalności statutowej,

- 2) zgromadzenia mieszkańców domu, ulicy, bloku, osiedla lub wsi zwoływane przez komitet domowy, uliczny, blokowy, osiedlowy lub sołtysa, jeżeli przedmiotem tych zgromadzeń są sprawy współżycia mieszkańców, porządku, czynów społecznych lub inne sprawy wynikające z przepisów, instrukcji bądź wytycznych właściwych rad narodowych,
- 3) zebrania władz organizacji społecznych,
- 4) zebrania członków organizacji społecznych, które dopełniły obowiązków wynikających z prawa o stowarzyszeniach, i organizacji samorządowych działających na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli w zebraniach tych nie uczestniczą osoby postronne,
- 5) odbywające się na terenie szkoły zgromadzenia uczniów i słuchaczy szkół oraz zgromadzenia rodziców młodzieży szkolnej zwoływane przez komitety rodzicielskie po uprzednim uzyskaniu zgody kierownika szkoły lub z jego inicjatywy,
- 6) zgromadzenia studenckie i zgromadzenia członków organizacji studenckich odbywające się na terenie szkół wyższych za zgodą rektora i z zachowaniem przepisów ustawy o szkołach wyższych,
- 7) spotkania organizowane z okazji uroczystości weselnych, rodzinnych i przyjęcia towarzyskie,
- 8) zgromadzenia związane bezpośrednio z uroczystościami pogrzebowymi,

9) nabożeństwa i obrzędy religijne uznanych przez Państwo związków wyznaniowych, odbywające się w obrębie kościołów, kaplic i przeznaczonych wyłącznie do tych celów domów modlitwy.

2. Minister Spraw Wewnętrznych, na wniosek ministra zainteresowanego ze względu na rodzaj zgromadzenia lub z własnej inicjatywy, może wyłączyć całkowicie lub częściowo spod przepisów ustawy inne zgromadzenia.

Art. 5. Zwierzchni nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 6. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ustali zasady uczestniczenia żołnierzy w zgromadzeniach organizowanych poza wojskiem.

II. Zwoływanie i odbywanie zgromadzeń.

Art. 7. 1. Dla odbycia zgromadzeń podlegających niniejszej ustawie, a zwoływanych przez organizacje zawodowe i te organizacje społeczne, które są powołane z mocy prawa do załatwiania spraw z zakresu administracji państwowej, wymagane jest zawiadomienie organu spraw wewnętrznych prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej na trzy dni przed terminem odbycia zgromadzenia. Właściwość organu określa się według miejsca, w którym ma się odbyć zgromadzenie.

2. Zawiadomienie powinno zawierać:

- 1) nazwę i adres organizacji zwołującej zgromadzenie,
- 2) imię, nazwisko i adres osoby odpowiedzialnej za zorganizowanie zgromadzenia;
- 3) dokładne wskazanie miejsca, terminu odbycia i czasu rozpoczęcia zgromadzenia,
- 4) cel oraz porządek obrad.

3. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej na wniosek prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej może na pewien okres czasu, nie dłuższy niż 3 miesiące, zamiast zawiadomień, o których mowa w ust. 1, wprowadzić obowiązek uzyskiwania zezwoleń, jeżeli wymagają tego względy porządku publicznego. Uchwała o wprowadzeniu takiego obowiązku powinna być — poza ogłoszeniem w dzienniku urzędowym wojewódzkiej rady narodowej — podana do publicznej wiadomości w sposób przyjęty na danym terenie.

Art. 8. 1. Zwoływanie i odbywanie innych zgromadzeń podlegających niniejszej ustawie wymaga uprzedniego zezwolenia organu spraw wewnętrznych prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej właściwej ze względu na miejsce, w którym ma się odbyć zgromadzenie, a w przypadku pochodu, procesji lub pielgrzymki — ze względu na miejsce ich organizowania.

2. Podanie o zezwolenie powinno zawierać:

- 1) imię, nazwisko i dokładny adres zwołującego zgromadzenie,
- 2) dokładne wskazanie miejsca, terminu odbycia i czasu rozpoczęcia zgromadzenia,
- 3) cel oraz porządek obrad,
- 4) wskazanie innych szczególnych okoliczności i danych, jak np. uzależnienie wstępu na zgromadzenie od posiadania odpowiedniego zaproszenia, określenie kręgu osób, dla których zgromadzenie jest organizowane, określenie środków technicznych (megafony, transmisja

radiowa lub telewizyjna, pojazdy mechaniczne itp.), które mają być wykorzystane w związku z organizowaniem zgromadzenia i podczas jego trwania, a dla pochodów i pielgrzymek również przewidzianej trasy i środków lokomocji.

3. Podanie należy złożyć co najmniej na 7 dni przed planowanym odbyciem zgromadzenia. W uzasadnionych i wyjątkowych przypadkach, gdy zachodzi konieczność szybkiego zwołania zgromadzenia, podanie można złożyć w terminie 3 dni przed planowanym odbyciem zgromadzenia.

Art. 9. 1. Przyjęcie zawiadomienia o odbyciu zgromadzenia względnie wydanie zezwolenia na zwołanie i odbycie zgromadzenia organ spraw wewnętrznych prezydium rady narodowej może uzależnić od wprowadzenia poprawek do proponowanego porządku zgromadzenia.

2. Na pisemny wniosek zwołujących zgromadzenie organ spraw wewnętrznych może wydać zezwolenie na wydanie honorowych znaczków uczestnictwa lub dyplomów związanych ze zgromadzeniem. Zezwolenie wydaje się na piśmie.

3. Wydając zezwolenie na zwołanie i odbycie zgromadzenia organ spraw wewnętrznych może zakazać korzystania z określonych środków technicznych.

Art. 10. 1. Organ spraw wewnętrznych prezydium rady narodowej właściwy do przyjęcia zawiadomienia o odbyciu zgromadzenia lub do wydania zezwolenia na zwołanie i odbycie zgromadzenia zakazuje odbycia zgromadzenia lub odmówi zezwolenia, jeżeli odbycie zgromadzenia sprzeciwia się przepisom niniejszej ustawy lub ustaw karnych, jest sprzeczne z interesem społecznym albo jeżeli zagrażałoby bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu.

2. Decyzję o zakazie lub odmowie zezwolenia należy podać na piśmie do wiadomości zwołującego nie później jak w przeddzień odbycia zgromadzenia.

3. W przypadkach wyjątkowych mogących spowodować znaczne szkody dla interesu społecznego organ spraw wewnętrznych może zakazać odbycia zgromadzenia lub cofnąć zezwolenie nawet bezpośrednio przed rozpoczęciem zgromadzenia.

4. Decyzja zakazująca zwołania lub odbycia zgromadzenia podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 11. 1. Każde zgromadzenie powinno mieć przewodniczącego, który otwiera, kieruje jego przebiegiem i zamyka zgromadzenie.

2. Za przewodniczącego uważa się zwołującego zgromadzenie, dopóki nie poruczy on tej czynności innej osobie albo dopóki zgromadzenie nie dokona wyboru przewodniczącego.

Art. 12. 1. Przewodniczący zgromadzenia odpowiedzialny jest za przebieg zgromadzenia i obowiązany jest czuwać nad przestrzeganiem przepisów ustawy oraz przeciwdziałać wszystkiemu, co zagrażałoby bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu.

2. Przewodniczący ma prawo usunąć ze zgromadzenia uczestnika, który zachowaniem swoim uniemożliwia lub utrudnia udaremnić obrady.

3. Jeżeli zgromadzenie nie podporządkuje się zarządzeniom przewodniczącego, wydanym w wykonaniu jego obowiązków, o których mowa w ust. 1, lub gdy przebieg zgromadzenia sprzeciwia się ustawie karnej, przewodniczący powinien zgromadzenie rozwiązać.

Art. 13. 1. Organ spraw wewnętrznych prezydium rady narodowej właściwy dla przyjęcia zawiadomienia o odbyciu zgromadzenia lub wydania zezwolenia na zwołanie i odbycie zgromadzenia może delegować na to zgromadzenie swych przedstawicieli.

2. Przedstawiciel organu spraw wewnętrznych przybywając na zgromadzenie powinien okazać przewodniczącemu swoją delegację.

3. Przewodniczący zgromadzenia obowiązany jest udzielać przedstawicielowi organu spraw wewnętrznych prezydium rady narodowej na jego żądanie informacji o treści zgłaszanych wniosków i rezolucji.

Art. 14. 1. Przedstawiciel organu spraw wewnętrznych prezydium rady narodowej ma prawo rozwiązać zgromadzenie, jeżeli zająd okoliczności, przewidziane w art. 12 ust. 3, a przewodniczący nie dopełni ciężących na nim obowiązków lub nie zastosuje się do żądania przedstawiciela organu spraw wewnętrznych co do rozwiązania zgromadzenia albo jeżeli pomimo wyczerpania porządku dziennego nie zamknie zgromadzenia.

2. Rozwiązanie zgromadzenia należy poprzedzić ostrzeżeniem.

3. Na żądanie przewodniczącego zgromadzenia organ spraw wewnętrznych prezydium rady narodowej potwierdzi na piśmie w ciągu trzech dni rozwiązanie zgromadzenia przez swego przedstawiciela.

Art. 15. 1. Każdy uczestnik zgromadzenia obowiązany jest podporządkować się wezwaniom i zarządzeniom przewodniczącego zgromadzenia (art. 12), względnie przedstawiciela organu spraw wewnętrznych (art. 14).

2. Z chwilą zamknięcia lub rozwiązania zgromadzenia uczestnicy obowiązani są bezzwłocznie opuścić miejsce, w którym odbywało się zgromadzenie.

Art. 16. W zgromadzeniach nie mogą uczestniczyć osoby uzbrojone, z wyjątkiem osób, które z tytułu swego charakteru służbowego uprawnione są do posiadania określonego rodzaju broni, a obecność ich na zgromadzeniu również ma charakter służbowy.

Art. 17. 1. Organy Milicji Obywatelskiej wkroczą na miejsce, w którym odbywa się zgromadzenie, w razie wezwania ich przez przedstawiciela organu spraw wewnętrznych prezydium rady narodowej (art. 13) lub przewodniczącego zgromadzenia.

2. Jeżeli w zgromadzeniu nie uczestniczy przedstawiciel organu spraw wewnętrznych, a zgromadzenie mogłoby zagrazać bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu lub przebieg jego jest sprzeczny z celem zgromadzenia lub z ustawą karną, organy Milicji Obywatelskiej mogą wkroczyć na miejsce, w którym odbywa się zgromadzenie, w celu sprawdzenia tych okoliczności, a w razie ich stwierdzenia zgromadzenie rozwiązać.

III. Przepisy szczególne dotyczące zjazdów.

Art. 18. Jeżeli na zjazd mają przybywać delegaci z obszaru obejmującego więcej niż 1 powiat, zawiadomienie o odbyciu zjazdu przyjmuje lub zezwolenia na zwołanie i odbycie zjazdu udziela organ spraw wewnętrznych prezydium wojewódzkiej (miasta wyłączonego z województwa) rady narodowej właściwy ze względu na miejsce odbycia zjazdu.

Art. 19. 1. Zjazdy międzynarodowe odbywające się na terenie kraju z wyjątkiem zjazdów zwoływanych przez jednostki, o których mowa w art. 3, wymagają zezwolenia.

2. Zjazdem międzynarodowym jest zjazd, zwoływany przez organizację krajową, na który przybywają delegacje organizacji zagranicznych, lub też zjazd zwoływany przez organizację zagraniczną lub międzynarodową, a odbywający się na terenie kraju.

3. Zezwolenie na zwołanie i odbycie zjazdu międzynarodowego wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych, a w stosunku do zjazdów międzynarodowych zwoływanych przez organizacje studenckie — Minister Szkolnictwa Wyższego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Spraw Zagranicznych.

IV. Przepisy karne.

Art. 20. 1. Kto:

- 1) zwołuje zgromadzenie bez zawiadomienia lub zezwolenia właściwego organu spraw wewnętrznych lub kieruje takim zgromadzeniem,
- 2) kieruje zgromadzeniem zakazanym przez organ spraw wewnętrznych prezydium rady narodowej,
- 3) kieruje zgromadzeniem po rozwiązaniu go przez przewodniczącego, przedstawiciela organu spraw wewnętrznych prezydium rady narodowej lub przez organy Milicji Obywatelskiej,
- 4) bezprawnie zajmuje lub wzbrania się opuścić miejsce, którym inna osoba lub organizacja prawnie rozporządza jako zwołujący lub przewodniczący zgromadzenia,
- 5) nie czyni zadość wezwaniu do opuszczenia miejsca zgromadzenia (art. 12 ust. 2) lub nie opuści miejsca zgromadzenia po rozwiązaniu (art. 14, 15, 17),
- 6) w celu zorganizowania lub odbycia zgromadzenia korzysta ze środków technicznych, na których użycie nie otrzymał zezwolenia (art. 8) lub których użycia zakazano (art. 9 ust. 3),
- 7) będąc uzbrojonym bierze udział w zgromadzeniu wbrew przepisowi art. 16,
- 8) nadużywa miejsc przeznaczonych dla celów kultu religijnego dla zwoływania zgromadzeń wbrew przepisom niniejszej ustawy

— podlega karze grzywny do 4.500 zł.

2. Orzekanie w sprawach wymienionych w ust. 1 następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

V. Przepisy końcowe.

Art. 21. Ustawa niniejsza nie narusza prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

Art. 22. Traci moc ustawa z dnia 11 marca 1932 o zgromadzeniach (Dz. U. z 1932 r. Nr 48, poz. 450 i z 1949 Nr 49, poz. 369).

Art. 23. Ustawa wchodzi w życie w ciągu 14 dni o daty ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki
Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki